

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ

الرَّحِيمِ

دانشکده حقوق

پایان نامه دوره دکتری رشته حقوق عمومی

موضوع:

مسئولیت دولت در قراردادهای اداری

در پرتو نظریه حکمرانی خوب

اساتید راهنما:

جناب آقای دکتر اردشیر امیر ارجمند

جناب آقای دکتر سید محمد قاری سید فاطمی

اساتید مشاور:

جناب آقای دکتر سید محمد هاشمی

جناب آقای دکتر محمدحسین زارعی

دانشجو:

حسن ناعمه

سال تحصیلی ۱۳۸۸-۸۹

۱۳۸۹/۷/۲۴

کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران
شماره ثبت کتاب: ۱۳۸۹/۷/۲۴

۱۴۲۲۵۳

به یاد مادرم

و تقدیم به پدر عزیزم

و به همسر مهربان و صبورم فریده

و به فرزندان دلبندم محمودرضا و حمیدرضا و به امید توفیق آنان در راه علم و دانش

سپاس و قدردانی خود را به اساتید بزرگوار و دانشمند

جناب آقایان دکتر اردشیر امیر ارجمند و دکتر سید محمد قاری سید فاطمی
و دکتر سید محمد هاشمی و دکتر محمد حسین زارعی که همواره از راهنمایی و

و تعلیمات آنان بهره های فراوان گرفته ام، تقدیم میدارم.

همچنین از هیئت محترم داوران که زحمت مطالعه این رساله را تقبل

و از راهنمایی خود اینجانب را بهره مند ساخته اند کمال تشکر و امتنان را دارم.

نام خانوادگی: ناعمه

نام: حسن

سال ورود: بهمن سال ۱۳۸۲

رشته تحصیلی: حقوق عمومی

تاریخ فراغت از تحصیل: ۱۳۸۸-۸۹

اساتید راهنما: دکتر اردشیر امیر ارجمند - دکتر سید محمد قاری سید فاطمی
اساتید مشاور: دکتر سید محمد هاشمی - دکتر محمد حسین زارعی

عنوان رساله: مسئولیت دولت در قراردادهای اداری در پرتو حکمرانی خوب (به زمامداری)

چکیده

قرارداد اداری به آن دسته از قرارداد هائی اطلاق می شود که سازمان های دولتی در اجرای وظایف و مسئولیت خود به منظور انجام خدمات عمومی منعقد می کنند. نظام حقوقی قرارداد اداری نظام حقوقی کاملاً مستقلی است که از مقررات متفاوت از مقررات حقوق خصوصی تبعیت می کند. این مقررات ناشی از مقتضیات خدمات عمومی است. اندیشه حکمرانی خوب با انجام خدمات عمومی توسط دولت مخالف نیست بلکه به دنبال بهبود کارکرد دولت و توانمند ساختن دولت است. دولت ها می توانند با استفاده از راه کار های حکمرانی خوب کارکرد خود را بهبود بخشند. دولت می تواند از روش های مختلفی برای رسیدن به این هدف، از جمله، تأمین کالا و خدمات از طریق پیمانکار، استفاده از سیستم مناقصه و مشارکت دادن شهروندان در تأمین کالا و خدمات استفاده کند. حکمرانی خوب بر اساس تعریف سازمان ملل متحد عبارت است از "مدیریت امور عمومی بر اساس حاکمیت قانون، دستگاه قضائی کارآمد و عادلانه و مشارکت گسترده مردم در فرآیند حکومت". و همچنین بانک جهانی برای حکمرانی خوب شش ویژگی در نظر گرفته است که شامل حق اظهار نظر و پاسخگویی، حاکمیت قانون، شفافیت و مبارزه با فساد، اثر بخشی و کارآمدی دولت در انجام وظیفه محوله، ثبات سیاسی و کاستن از بار مالی اضافی و هزینه ها در انجام خدمات عمومی است. رعایت اصول حکمرانی خوب، شفافیت، پاسخگویی و رقابت در انعقاد و اجرای قراردادهای اداری باعث کارآمدی دولت خواهد شد دولت و موسسات و سازمان های وابسته به آن مکلفند برای انعقاد قرارداد اداری از نظام مناقصه و مزایده استفاده کرده و در موارد مهمی مانند اجرای طرح های عمومی از فرمت های مشخص مانند شرایط عمومی پیمان که به تصویب مراجع ذیصلاح رسیده است استفاده نمایند. مقامات دولتی در جریان انعقاد قرارداد اداری وظیفه دارند ضمن رعایت قوانین، زمینه رقابت را بین داوطلبین بالقوه برای شرکت در اقتصاد دولتی فراهم سازند و کلیه اقدامات خود را به طور شفاف انجام دهند و در رابطه با اعمال خود به نهادهای ناظر و شهروندان پاسخگو باشند. قوانین نیز به لحاظ ماهوی باید به صورت شفاف تدوین و تصویب شوند. رعایت اصول مذکور باعث سلامت قرارداد های اداری و استقراری حکمرانی مطلوب و در نتیجه توسعه کشور خواهد شد.

کلید واژه: حکمرانی خوب، حاکمیت قانون، شفافیت، رقابت، پاسخگویی.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: مفاهیم و کلیات
۱۵	گفتار اول: مبانی قراردادهای اداری
۱۸	بند اول: تعریف و مفهوم قرارداد
۱۸	الف: تعریف قرارداد خصوصی، شرایط و اقسام آن
۱۹	۱- تعریف قرارداد خصوصی
۲۲	۲- اقسام عقد
۲۲	۳- شرایط صحت قراردادهای خصوصی
۲۳	ب : تعریف ارکان قرارداد اداری
۲۴	۱- تعریف قرارداد اداری
۲۶	۲- قراردادهای خصوصی اداره
۲۷	۳- ارکان قرارداد اداری
۲۸	۳-۱ دولت و موسسات دولتی
۲۸	۳-۲ انجام امور عمومی
۲۹	۳-۳ اجرای قواعد و احکام ویژه حقوق عمومی
۳۰	پ : ویژگی و شاخص های قراردادهای اداری
۳۰	۱ - حق تقدم دولت در فسخ یکجانبه قرارداد
۳۱	۲ - فسخ قرارداد به دلیل مقتضیات اداری
۳۱	۳- نظارت در حین اجرای قرارداد و هدایت آن
۳۲	۴- تغییر یکجانبه قرارداد
۳۲	۵ - تسری تعهدات قرارداد به اشخاص ثالث
۳۳	۶ - انجام امانی کار
۳۳	ب : تفاوت قراردادهای اداری با قرارداد های غیراداری

۳۴	۱- از نظر صلاحیت انعقاد قرارداد
۳۵	۲- از نظر موضوع و هدف قرارداد
۳۵	۳- از نظر تشریفات قرارداد اداری
۳۶	بند سوم: انواع قراردادهای اداری
۳۷	الف: قراردادهای استخدامی
۳۷	۱- استخدام پیمانی
۳۸	۲- استخدام خرید خدمتی
۳۸	۳- استخدام روز مزد
۳۹	ب: قراردادهای پیمانکاری
۴۰	۱- پیمان کاری ساخت و نصب
۴۰	۲- پیمان خرید، تأمین کالا و حمل و نقل
۴۱	۳- قرارداد فروش کالا و اموال
۴۱	۴- قرارداد امتیاز
۴۲	۵- قرارداد های نفتی
۴۴	بند چهارم: سایر قراردادهای دولت
۴۴	الف: قراردادهای بین المللی دولت
۴۵	ب: قراردادهای الحاقی
۴۵	پ- قراردادهای خرید خدمات مشاوره
۴۶	ت- قرارداد فروش، استفاده از سیستم مزایده
۴۶	بند پنجم: اصول مهم حقوقی حاکم بر قراردادهای اداری
۴۷	الف- اصول حقوق اداری ناظر بر قراردادهای اداری
۴۷	۱- اصل مداومت امور عمومی و تعطیل ناپذیری آن
۴۷	۲- اصل عدم تبعیض افراد در استفاده از مزایای امور عمومی
۴۸	۳- رعایت اصول حاکمیت قانون، شفافیت و پاسخگوئی در قراردادهای اداری
۴۸	ب- اصول مهم حقوق قراردادهای خصوصی و مناسبت آن با قراردادهای اداری
۴۸	۱- اصل آزادی قراردادها
۴۹	۲- اصل الزام آور بودن قراردادها
۵۰	۳- اصل نسبی بودن قراردادها
۵۱	گفتار دوم: خدمات عمومی، میانی و نظریه ها
۵۲	بند اول: خدمات عمومی و گستره آن

۵۴	الف : نظریه قدرت عمومی یا اقتدار حاکمیتی
۵۵	ب : نفع عمومی
۵۷	پ - نظریه خدمت عمومی
۵۸	بند دوم: اعمال حاکمیت و اعمال تصدی
۵۹	الف : مفاهیم حاکمیت و تصدی
۶۱	ب - نظریه اعمال حاکمیت و تصدی در نظام حقوقی ایران
۶۳	۱- امور حاکمیتی در حقوق ایران
۶۵	۲- امور تصدی در حقوق ایران
۶۶	بند سوم: ویژگی های خدمات عمومی
۶۷	الف : شاخص خدمات عمومی
۶۷	۱- ایجاد و حذف خدمات عمومی
۶۸	۲- سازمان انجام خدمات عمومی
۶۹	ب: وجود خدمات عمومی
۶۹	۱- انجام خدمت عمومی
۶۹	۲- حضور دولت یا سازمانهای دولتی
۷۰	پ : انواع خدمات عمومی
۷۱	ت: شیوه های انجام خدمات عمومی
۷۱	۱- موسسات و شرکت های دولتی
۷۲	۲- بخش غیر دولتی
۷۳	۳- مشارکت بخش دولتی و بخش غیر دولتی در انجام خدمات
۷۴	گفتار سوم : نقش دولت در انجام خدمات عمومی و اصول حکمرانی خوب
۷۶	بند اول : نقش دولت در اجرای خدمات عمومی
۷۷	الف: دولت حداقلی محصول اقتصاد آزاد
۷۸	ب: دولت رفاه (دولت حداکثری)
۸۱	پ: دولت حداقلی یا دولت غیر مداخله گر
۸۲	بند دوم: خصوصی سازی و تاثیر آن در ارائه خدمات عمومی
۸۲	الف : خصوصی سازی و اهداف آن
۸۴	ب : خدمات عمومی و خصوصی سازی
۸۵	پ : خصوصی سازی و کارآئی مدیریت دولتی
۸۷	ت : خصوصی سازی در ایران

۸۸	بند سوم: "حکمرانی خوب" و نقش آن در ارائه خدمات عمومی
۸۹	الف: تحول در نظریه حکمرانی
۹۱	ب: نقش حاکمیت در اداره امور عمومی
۹۲	پ: پیدایش نظریه حکمرانی خوب
۹۴	۱- حکمرانی خوب، مفاهیم و مشخصات
۹۷	۲- اصول حکمرانی خوب؛ نظرها و کارکردها
۱۰۷	فصل دوم: حاکمیت قانون، بررسی مفهومی و کارکردی در قرارداد های اداری
۱۰۹	گفتار اول: حاکمیت قانون بررسی مفهومی
۱۰۹	بند اول: مفهوم حاکمیت قانون
۱۱۳	بند دوم: ویژگی های حاکمیت قانون
۱۱۴	الف: برتری قانون
۱۱۶	ب: انطباق اعمال دولت با قانون
۱۱۷	۱- مغایرت ناشی از عدم رعایت صلاحیت اداری
۱۱۷	۲- تجاوز از حدود صلاحیت
۱۱۸	۳- سوء استفاده از اختیارات
۱۱۹	بند سوم: مفهوم شکلی و ماهوی حاکمیت قانون
۱۲۰	الف - مفهوم شکلی
۱۲۱	۱- ویژگی ذاتی قانون
۱۲۲	۱-۱ عام و یا کامل بودن قانون
۱۲۲	۲-۱ امری بودن قانون
۱۲۲	۳-۱ علنی بودن و انتشار قوانین
۱۲۳	۴-۱ واضح بودن قانون
۱۲۳	۵-۱ معطوف به آینده بودن قانون
۱۲۳	۶-۱ تصویب مرجع ذیصلاح
۱۲۴	۲- ویژگی عرضی یا تبعی قانون
۱۲۵	ب: مفهوم ماهوی حاکمیت قانون
۱۲۷	بند چهارم: حاکمیت قانون و مصلحت عمومی
۱۳۱	الف: محدود سازی اختیارات

۱۳۱	ب : سازماندهی اختیارات
۱۳۲	پ : بازرنگری و کنترل اختیارات
۱۳۲	بند پنجم : کاربرد مصلحت عمومی در نظام حقوقی ایران
۱۳۵	گفتار دوم : حاکمیت قانون و قراردادهای اداری
۱۳۵	بند اول: مقررات ناظر به قراردادهای اداری(بررسی شکلی)
۱۳۶	الف: قوانین موضوعه
۱۳۷	۱- قانون اساسی جمهوری اسلامی و قراردادهای اداری
۱۴۰	۲- قوانین عادی در رابطه با قراردادهای اداری
۱۴۱	۱-۲ قانون محاسبات عمومی مبنای قرارداد های اداری
۱۴۲	۲-۲ قانون برگزاری مناقصات عمومی
۱۴۲	۳-۲ قانون مدیریت خدمات کشوری
۱۴۳	۴-۲ قانون دیوان محاسبات کشور
۱۴۴	۵-۲ قوانین مرتبط با معاملات دولتی و قراردادهای اداری
۱۴۵	ب : تصمیمات قوه مجریه
۱۴۵	۱ - آئین نامه ها و مصوبات هیأت وزیران
۱۴۶	۲ - بخشنامه ها و دستورالعمل ها
۱۴۸	بند دوم
۱۴۸	: بررسی ماهوی قوانین و مقررات در مورد قراردادهای اداری
۱۵۰	الف: نقش و جایگاه دولت در انجام خدمات عمومی در حقوق ایران
۱۵۰	ب: نقش دولت در انجام خدمات عمومی
۱۵۱	۱- انجام امور حاکمیتی
۱۵۲	۲- انجام امور تصدی
۱۵۳	پ : نقش بخش غیر دولتی در انجام خدمات عمومی
۱۵۴	ت: لزوم رعایت تشریفات شکلی در قرارداد های دولتی
۱۵۵	ث: رعایت اصول ماهوی قانون در انعقاد قرارداد
۱۵۶	بند سوم : قوانین معاملات دولتی و رعایت اصول حاکمیت قانون
۱۵۶	بند چهارم: نقد قوانین با توجه به اصل حاکمیت قانون
۱۵۷	الف : فراوانی و پراکندگی قوانین
۱۵۸	ب : به روز نبودن قوانین
۱۵۸	پ نبود قوانین مورد نیاز

۱۵۹	ت: عدم شفافیت در قوانین
۱۶۰	ث: تبعیض در معاملات دولتی
۱۶۶	فصل سوم: اصل شفافیت، بررسی مفهومی و کاربرد آن در قراردادهای اداری
۱۶۸	گفتار اول: اصل شفافیت بحث مفاهیم
۱۶۹	بند اول: تعریف و مفهوم شفافیت
۱۷۰	بند دوم: اهداف و آثار شفافیت
۱۷۳	الف: بودجه عمومی و تأمین منابع مالی
۱۷۴	ب: شفافیت در هزینه های عمومی
۱۷۴	پ: رقابتی بودن مزایده ها و مناقصات عمومی
۱۷۵	ت: حسابرسی های مستقل
۱۷۵	بند سوم: شفافیت و فساد
۱۷۶	الف: تعریف فساد
۱۷۷	ب: انواع فساد
۱۸۰	پ: شفافیت، بازدارنده فساد
۱۸۰	بند چهارم: شفافیت و آزادی اطلاعات
۱۸۲	الف- آزادی اطلاعات و رسانه ها
۱۸۴	ب: دولت الکترونیکی و جریان آزاد اطلاع رسانی
۱۸۷	پ: مشارکت عمومی و شفافیت
۱۹۰	گفتار دوم: شفافیت در قراردادهای اداری
۱۹۲	بند اول- شفاف سازی اطلاعات در نظام مناقصات و قراردادهای اداری
۱۹۲	الف: اطلاع رسانی مناقصات
۱۹۲	۱- شرایط کلی فراخوان
۱۹۴	۱-۱ انواع و مبلغ تضمین شرکت در مناقصه
۱۹۵	۱-۲ عدم تعیین مواعد دریافت پیشنهادات و جلسات
۱۹۵	۱-۳ عدم شفافیت در هزینه ها و تأمین منابع مالی
۱۹۵	۴- ۱ عدم شفافیت شرایط عمومی و خصوصی و شکل قرارداد
۱۹۶	ب: روش اطلاع رسانی انجام مناقصات
۱۹۶	۱- فراخوان داخلی

۱۹۷	۲- فراخوان بین المللی
۱۹۸	۳- فراخوان ارزیابی پیمانکاران
۱۹۹	پ: مستندسازی اطلاعات و مراحل مناقصه
۲۰۲	۱- مستند سازی منابع مالی
۲۰۲	۲- مستندسازی اطلاعات مناقصه
۲۰۳	۳- مستندسازی مراحل انجام مناقصات
۲۰۴	ت : اطلاع رسانی مستندات
۲۰۴	۱- اطلاع رسانی عمومی مستندات مناقصات
۲۰۷	بند دوم : راه کار های مقابله با فساد در قرارداد های اداری
۲۰۷	الف: چارچوب های حقوقی مبارزه با فساد
۲۰۹	۱- تبانی در معاملات دولتی
۲۱۰	۲- اخذ رشوه
۲۱۲	۳- اخذ پورسانت
۲۱۲	۴- قبول هدیه، پاداش و امتیاز
۲۱۴	۵- سوء استفاده از اختیارات در رابطه با معاملات دولتی
۲۱۷	۶- سایر قوانین مبارزه با فساد مالی
۲۱۸	ب : چارچوب های اخلاقی مبارزه با فساد در قرارداد های اداری
۲۲۰	۱- عناصر عمومی کدهای اخلاقی و رفتاری مأموران عمومی
۲۲۰	۲- معیار های خاص برای سلامت قراردادهای اداری
۲۲۱	۱-۲ تعارض منافع
۲۲۲	۲-۲ بی طرفی
۲۲۲	۲-۳ قواعد اخلاقی و رفتاری در مورد هدیه و پاداش
۲۲۳	۲-۴ نگهداری حساب های مالی
۲۲۳	۲-۵ تأسیس دفاتر ویژه کنترل اخلاقی و رفتاری کارکنان
۲۲۴	پ : ایراد به چارچوب های حقوقی و اخلاقی ضد فساد در ایران
۲۲۶	فصل چهارم: اصل پاسخگویی و قراردادهای اداری
۲۲۸	گفتار اول: مفهوم پاسخگویی
۲۲۸	بند اول : مفهوم پاسخگوئی

۲۳۳	بند دوم: انواع پاسخگوئی
۲۳۵	الف: پاسخگوئی سیاسی
۲۳۸	ب: پاسخگوئی اداری یا بوروکراتیک
۲۴۰	پ: پاسخگوئی عمومی، اجتماعی یا شهروندی
۲۴۳	ت: پاسخگوئی شخصی
۲۴۵	ث: پاسخگوئی حرفه ای
۲۴۶	ج: پاسخگویی حقوقی یا قضائی
۲۴۸	چ: پاسخگوئی عملکردی
۲۵۰	ح: پاسخگویی مشارکتی (یا مشاوره ای)
۲۵۴	بند اول: پاسخگوئی مقامات اداری به مناقصه گران
۲۵۵	الف: پاسخگوئی در مورد پروسه مناقصات
۲۵۵	۱- پاسخگوئی مقامات اداری به مناقصه گران
۲۵۷	۲- پاسخگوئی از طریق هیأت رسیدگی به شکایات
۲۵۷	۱-۲ هیأت رسیدگی به شکایات و وظایف آن
۲۵۹	۲-۲ صلاحیت هیأت رسیدگی به شکایات
۲۶۲	۳-۲ نحوه تشکیل هیأت رسیدگی به شکایات، و صدور رای
۲۶۳	ب: پاسخگوئی به عموم مردم یا سازمان های مدنی
۲۶۵	بند دوم: پاسخگوئی به نهاد های قوه مجریه
۲۶۵	الف: پاسخگوئی بوروکراتیک
۲۶۶	ب: پاسخگوئی و نظارت مالی
۲۶۶	پ: پاسخگوئی و نظارت عملکردی
۲۶۷	بند سوم: پاسخگوئی به قوه مقننه
۲۶۸	الف: نظارت سیاسی و پاسخگوئی وزیران
۲۶۹	۱- سئوال
۲۷۰	۲- استیضاح مقامات قوه مجریه
۲۷۰	ب: نظارت قوه مقننه در مورد اجرای صحیح قراردادها
۲۷۱	۱- نظارت در مورد قراردادهای بین المللی
۲۷۳	۲- نظارت بر قرارداد های اداری داخلی
۲۷۳	پ: پاسخگوئی مالی به قوه مقننه از طریق دیوان محاسبات
۲۷۷	بند چهارم: پاسخگویی حقوقی و نظارت قضائی

۲۷۸	الف: پاسخ گوئی به سازمان بازرسی کل کشور
۲۸۰	۱- نقش سازمان بازرسی کل کشور در مناقصات
۲۸۱	۱-۱ نظارت در مراحل مناقصه
۲۸۲	۲-۱ بازرسی مستمر
۲۸۲	۳-۱ بازرسی فوق العاده
۲۸۳	۲- بازرسی به جهت شکایات اشخاص
۲۸۴	۳- چگونگی اعلام نتیجه بازرسی
۲۸۴	۳-۱ گزارش سوء جریانات به دستگاه های اجرایی
۲۸۵	۳-۲ گزارش به مراجع قضائی و اداری
۲۸۶	۳-۳ گزارش عمومی
۲۸۶	ب: پاسخ گوئی به دیوان عدالت اداری
۲۸۷	۱- رسیدگی به تصمیمات مقامات و نهادهای مناقصه گزار
۲۸۸	۲- رسیدگی به تصمیم هیأت رسیدگی به شکایات
۲۸۹	پ: نقش دادگاه های عمومی در مورد قرارداد های اداری
۲۹۱	فصل پنجم: اصل رقابت و قرارداد های اداری
۲۹۳	گفتار اول: بررسی مفاهیم و مبانی اصل رقابت
۲۹۴	بنداول: معانی و مفاهیم رقابت و انحصار
۲۹۴	الف: مفاهیم رقابت
۲۹۶	ب: انحصار
۲۹۷	پ: رقابت و کارآیی
۲۹۸	۱- کارآئی تولیدی
۲۹۸	۲- کارآئی تخصیصی
۲۹۸	۳- کارایی پویا
۲۹۹	ت: روش های مقابله با انحصار
۳۰۰	ث: سیاست های رقابتی و قانون رقابتی
۳۰۱	ج: رقابت در اسناد سازمان ملل
۳۰۳	بنددوم: رقابت در معاملات دولتی
۳۰۶	بند سوم: شرایط رقابت در قراردادهای اداری

۳۰۷	الف: رقابت علنی
۳۰۸	ب: رقابت کامل
۳۰۹	بند چهارم: آثار رقابت در معاملات دولتی
۳۰۹	الف: حفظ ارزش پول
۳۱۰	ب - ارائه بهترین کالا و خدمت
۳۱۰	پ: جلوگیری از فساد
۳۱۰	ت - توسعه پاسخگوئی
۳۱۰	ث - دسترسی منصفانه به قراردادهای دولتی
۳۱۱	ج-کاستن از هزینه های غیر ضرور
۳۱۲	گفتار دوم: رقابت و قراردادهای اداری
۳۱۴	بند اول: مزایده، شیوه فروش کالا و خدمات دولتی
۳۱۵	بند دوم: تأمین و تهیه کالا و خدمات
۳۱۵	الف: تعریف مناقصه
۳۱۶	ب: طبقه بندی انواع مناقصات
۳۱۶	۱- طبقه بندی از نظر مراحل بررسی
۳۱۶	۱-۱ مناقصه یک مرحله ای
۳۱۶	۲-۱ مناقصه دو مرحله ای
۳۱۷	۲- طبقه بندی مناقصه از نظر روش دعوت مناقصه گران
۳۱۷	۱-۲ مناقصه عمومی
۳۱۸	۲-۲ مناقصه محدود
۳۱۹	ت: ترک تشریفات مناقصه
۳۲۳	بند دوم: استثنائات مناقصه
۳۲۳	الف: استثناء از شمول قانون
۳۲۴	ب: استثناء در مورد عدم الزام به برگزاری مناقصه
۳۲۵	بند سوم: معیار و شاخص رقابت در مناقصات
۳۲۶	الف: رقابت براساس ارزش و بهاء
۳۲۷	۱ - روش مذاکره
۳۲۸	۲- مناقصه یا کمترین بهاء
۳۲۹	ب-رقابت براساس کیفیت و توانمندی های مالی و فنی
۳۳۰	۱- ارزیابی کیفی مناقصه گران

۳۳۱	۱-۱ تمهیدات ارزیابی
۳۳۲	۲-۱ آگهی و استعلام ارزیابی
۳۳۲	۳-۱ تعیین معیارهای ارزیابی و اهمیت نسبی معیارها
۳۳۳	۲-۲ ارزیابی فنی و بازرگانی
۳۳۵	بند چهارم - نحوه بررسی پیشنهادات و اعلام تصمیم گیری
۳۳۵	الف: کمیسیون مناقصه
۳۳۶	۱- نحوه تشکیل جلسات و وظایف کمیسیون
۳۳۶	۲- صلاحیت و وظیفه کمیسیون مناقصه
۳۳۶	۱-۲ تشکیل جلسات کمیسیون مناقصه در موعد مقرر فراخوان
۳۳۷	۲-۲ ارزیابی شکلی پیشنهادات
۳۳۸	۳-۲ بررسی پیشنهادات مناقصه یک مرحله ای
۳۳۸	۴-۲ بررسی پیشنهادات مناقصه دومرحله ای
۳۳۸	۵-۲ علنی بودن جلسات کمیسیون مناقصه
۳۳۹	ب: تصمیم کمیسیون مناقصه
۳۴۰	بند پنجم: نظام مناقصه، ایرادات و راه حل ها
۳۴۰	الف: ایرادات
۳۴۱	ب: راه حل ها
۳۴۱	۱ - مناقصه محدود
۳۴۲	۲- مناقصه اختیاری
۳۴۳	۳ - راه حل قانون برگزاری مناقصات
۳۴۵	فصل ششم: مسولیت قراردادی دولت در شرایط عمومی پیمان
۳۴۶	گفتار اول: شرایط کلی پیمان و انعقاد قرارداد
۳۴۶	بنداول: انعقاد قرارداد
۳۴۷	الف: تأمین منابع مالی قرارداد
۳۴۹	۱- مبلغ اولیه پیمان
۳۴۹	۲- مبلغ نهایی پیمان
۳۵۰	ب: الزام به انعقاد قرارداد با برنده مناقصه
۳۵۱	بند دوم: صلاحیت پیمانکار

۳۵۳	بند سوم : حفظ سلامت پیمان
۳۵۳	الف : عدم ممنوعیت قانونی پیمانکار
۳۵۴	ب: اثر دریافت رشوه و هدیه و تبانی در وضعیت پیمان
۳۵۵	بند چهارم: مرجع حل اختلافات پیمان
۳۵۶	الف : روش مسالمت آمیز
۳۵۶	ب : روش داوری
۳۵۸	بند پنجم: تغییرات در مقادیر مورد معامله
۳۵۹	بند ششم: نظام اطلاع رسانی عمومی قراردادهای اداری
۳۶۳	گفتار دوم : آثار پیمان نسبت به طرفین پیمان
۳۶۳	بند اول: آثار قرارداد نسبت به پیمانکار
۳۶۳	الف : تأییدات پیمانکار
۳۶۴	ب : تعهدات شخصی و مستقیم
۳۶۵	پ : اجرای قرارداد
۳۶۶	بند دوم: مسئولیت کارفرما در اجرای پیمان
۳۶۶	الف : نظارت بر اجرای پیمان توسط کارفرما
۳۶۸	۱- اخذ جریمه تأخیر
۳۶۸	۲- اخذ خسارت از پیمانکار
۳۶۸	۳- انفساخ قرارداد
۳۶۹	۴- تعلیق و خاتمه قرارداد
۳۷۰	ب : تأدیه و پرداخت هزینه های پیمان
۳۷۱	پ: پرداخت خسارت های احتمالی
۳۷۲	بند سوم: تضمین های پیمان
۳۷۳	الف : تضمین شرکت در مناقصه
۳۷۴	ب : تضمین انجام تعهد
۳۷۵	پ: تضمین پیش پرداخت
۳۷۷	ت: تضمین حسن انجام کار
۳۷۸	ث : تضمین قراردادهای خارجی
۳۷۹	بند چهارم: نوع ضمانت نامه قرارداد های اداری
۳۸۱	نتیجه گیری

مقدمه

اعمال حقوقی دولت به اعمال حقوقی یکجانبه و اعمال حقوقی دوجانبه تقسیم می شود. اعمال حقوقی یک جانبه شامل تصمیمات مقامات اداری است که به صورت تصمیمات شخصی و انفرادی نظیر احکام استخدامی و گواهینامه و یا تصمیمات عام و غیر شخصی مانند آئین نامه ها و بخشنامه ها تجلی پیدا می کند. اعمال حقوقی دوجانبه دولت شامل انعقاد قراردادهائی است که دولت برای تهیه و تأمین کالا یا انجام خدمات و همچنین فروش با اشخاص حقیقی و یا حقوقی منعقد می نماید.^۱ قرارداد های اداری به لحاظ ماهیت، تفاوتی با قراردادهای خصوصی ندارد. از این رو بسیاری از اندیشمندان حقوق اداری فرانسه؛ ضمن قبول این موضوع، قرارداد های اداری را متفاوت از قراردادهای خصوصی میدانند از جمله "دو لوبادر" حقوقدان نامی فرانسه اعتقاد دارد که نظریه قرارداد نظریه واحدی است که بر اساس آن قرارداد در حوزه حقوق عمومی و حقوق خصوصی یک عمل حقوقی ناشی از اراده دو طرف است و موجد وضعیت حقوقی موضوعی و شخصی است؛ یعنی نسبت به اشخاصی که آن را منعقد می نمایند حق و تکلیف معینی ایجاد می کند اما به نظر وی نظام حقوقی قرارداد اداری نظام حقوقی کاملاً مستقلی است که از مقررات متفاوت از مقررات حقوق خصوصی تبعیت می کند. این مقررات ناشی از مقتضیات خدمات عمومی است که اساساً این قراردادها به منظور اجراء و اداره خدمات عمومی منعقد می گردد.^۲

هرچند خاستگاه نظام قرارداد های اداری نظام حقوقی فرانسه است، اما این نظام با تغییراتی به سایر نظام های حقوقی از جمله به نظام حقوقی کشور ما راه پیدا کرده است و حتی در نظام حقوقی "کامن لا"^۳ که بر نظریه یکسانی قراردادهای اداری با قراردادهای خصوصی تاکید و اصرار دارند، نوعی از قرارداد های

^۱ - طباطبائی موتمنی، منوچهر، حقوق اداری، نشر سمت، ۱۳۸۱، ص ۲۷۶

^۲ - پیشین، ص ۲۷۸

^۳ - Common Law

اداری که ناشی از مقتضیات خدمات اداری است ، در این کشورها نیز بروز و ظهور پیدا کرده و در حال رشد است .^۱ وجه مشترک و ویژگی قرارداد اداری انجام خدمات عمومی است . بنابراین قرارداد اداری به آن دسته از قرارداد هائی اطلاق می شود که سازمان های دولتی در اجرای وظایف و مسئولیت خود در خدمت رسانی به جامعه و به منظور انجام خدمات عمومی منعقد می کنند . پروسه قرارداد های اداری نیز به جهت اینکه متضمن حفظ منافع عمومی و استفاده بهینه از منابع مالی ومالیاتی است از نظر تشریفات و از نظر محتوا داری احکام و شرایط ویژه ای است که با پروسه قراردادهای خصوصی تفاوت های عمده ای دارد . این شرایط، اختیارات گسترده و وسیعی را به دولت اعطاء و او را در یک موقعیت بسیار ممتازی قرار می دهد شرایطی که باید در انعقاد قرارداد های اداری رعایت شود به قدری دارای اهمیت است که حتی عدم رعایت تشریفات شکلی آن نیز باعث ابطال قرارداد می شود.البته بااین استدلال که علت و فلسفه قرارداد های اداری "خدمات عمومی" است .آن دسته از قرارداد های دولت که برای اموری غیر از خدمات عمومی مانند رهن و اجاره ووکالت ، منعقد می شود از شمول قراردادهای اداری خارج وتابع قواعد و قوانین حقوق خصوصی بوده.و هیچ گونه امتیاز و مزیتی برای دولت در این قراردادها نیست.

همانطور که گفته شد ویژگی قراردادهای اداری دارای ماهیت امور عمومی و یا مقتضیات خدمات عمومی است وبنابراین قاعده آزاد بودن تعهدات دراین نوع قرارداد ها صادق نیست. دراداره امور عمومی فقط تعهداتی جایز است که مربوط به حسن اداره امور عمومی و وفق مقررات قانونی و همچنین حافظ منافع عمومی و مصالح جامعه باشد بدیهی است درمقام تعارض، مصالح عمومی بر مصالح خصوصی برتری و رجحان دارد.

انجام خدمات عمومی که جزو وظایف دولت هاست ، برغم اندیشه های "نئو لیبرالیسم"^۲ هنوز هم در کانون فعالیت های تمام دولت ها بوده ودو اصل مهم حقوق اداری یعنی "برابری افراد دراستفاده از مزایای امور عمومی و تحمیلات ناشی از آن " و " ثبات و مداومت امور عمومی" بر انجام خدمات عمومی حاکم

۱- P.P.CRAIG , "Adminidtrative Law" Sweet & Maxwell, ۲۰۰۲,p; ۱۲۳

۲ - Neo Libralism